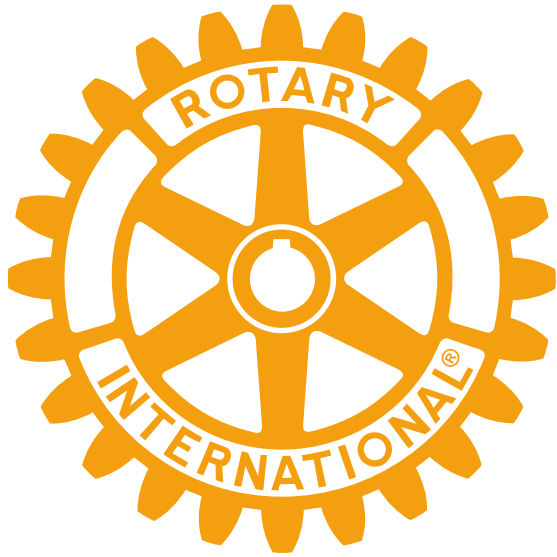

SUOMEN PERUSTUSLAKI

Tietovisa rotareille

Yrjö Tolvanen 12.3.2026

SUOMEN PERUSTUSLAKI

[Suomen perustuslaki | 731/1999 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

Sisältö

1 LUKU	7
Valtiojärjestyksen perusteet	
2 LUKU	9
Perusoikeudet	
3 LUKU	16
Eduskunta ja kansanedustajat	
4 LUKU	20
Eduskunnan toiminta	
5 LUKU	29
Tasavallan presidentti ja valtioneuvosto	
6 LUKU	36
Lainsäädäntö	
7 LUKU	40
Valtiontalous	
8 LUKU	45
Kansainväliset suhteet	
9 LUKU	48
Lainkäyttö	
10 LUKU	51
Laillisuusvalvonta	
11 LUKU	56
Hallinnon järjestäminen ja itsehallinto	
12 LUKU	59
Maanpuolustus	
13 LUKU	60
Loppusäännökset	

VALLAN KOLMIJAKO

Lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta

Hallitusvaltaa käyttävät tasavallan presidentti sekä valtioneuvosto

Tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet

SOTASYYLLISYYSTUOMIOISTA

Mitä perustuslakiin on kirjattu selvästikin johtuen sotasyällisysoikeudenkäynnistä?

- Ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi.
- Satunnaisten tuomioistuinten asettaminen on kielletty.
- Jos oikeuskansleri, oikeusasiamies tai valtioneuvosto katsoo tasavallan presidentin syylistyneen maanpetosrikokseen, valtiopetosrikokseen tai rikokseen ihmisyyttä vastaan, ... Muissa tapauksissa presidentin virkatoimesta ei saa nostaa syytettä.

VALTAKUNNAN ALUE

Kenen tai minkä suostumus
vaaditaan valtakunnan
rajojen muutokseen?

Eduskunnan suostumus.

YHDENVERTAISUUS

Ketään ei saa ilman
hyväksyttävää perustetta
asettaa eri asemaan ...

sukupuolen, iän, alkuperän, kielen,
uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen,
terveydentilan, vammaisuuden tai muun
henkilöön liittyvän syyn

...perusteella.

LIKKUMISVAPPAUS

Ulkomaalaista ei saa karkottaa,
luovuttaa tai palauttaa, jos ...

häntä tämän vuoksi uhkaa
kuolemanrangaistus, kidutus tai muu
ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

YKSITYISELÄMÄN SUOJA

Jokaisen yksityiselämä, ... kunnia ja kotirauha on turvattu.

SANANVAPPAUS JA JULKISUUS

Sananvapauteen sisältyy oikeus ... ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä.

Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet...

ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu.

VAALI- JA OSALLISTUMISOIKEUDET

Jokaisella Suomen kansalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää valtiollisissa vaaleissa ja kansanäänestyksessä.

Jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa asuvalla muulla Euroopan unionin kansalaisella joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä.

Jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa asuvalla muulla Euroopan unionin kansalaisella joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa.

OMAISUUDEN SUOJA SIVISTYKSELLISET OIKEUDET

Kenen omaisuus on turvattu?

Jokaisen.

Mitkä sivistysoikeudet on turvattu?

Tieteen, taiteen ja ylimmän
opetuksen vapaus on turvattu.

OIKEUS SOSIAALITURVAAN VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ

Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.

KELPOISUUS EDUSTAJANTOIMEEN

Kansanedustajaksi ei voida valita

sotilasvirassa olevaa henkilöä.

Kansanedustajana eivät voi olla valtioneuvoston oikeuskansleri, eduskunnan oikeusasiamies, korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden jäsen eikä valtakunnansyyttäjä.

KANSANEDUSTAJAN RIIPPUMATTOMUUS,¹⁴ PUHEVAPPAUS JA ESIINTYMINEN

Kansanedustaja on velvollinen
toimessaan noudattamaan

oikeutta ja totuutta.

Kansanedustajan tulee esiintyä

vakaasti ja arvokkaasti sekä
loukkaamatta toista henkilöä.

EDUSKUNNAN VALITSEMAT MUUT TOIMIELIMET JA EDUSTAJAT

Eduskunta valitsee valtuutetut valvomaan kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa.

ASIAN KÄSITTELY TÄYSISTUNNOSSA

Päätökset täysistunnossa tehdään annettujen äänten enemmistöllä, jollei tässä perustuslaissa erikseen toisin säädetä. Äänten mennessä tasan ratkaisee...

arpa.

Puhemies ei osallistu täysistunnossa keskusteluun eikä äänestykseen.

PRESIDENTIN PÄÄTÖKSENTEKO

Presidentti päättää

1. valtioneuvoston ja sen jäsenen nimittämisestä sekä eron myöntämisestä
2. ennen aikaisten eduskuntavaalien määräämisestä
3. armahduksesta
4. Ahvenanmaan itsehallintolain asioista, ei taloudesta.

Sotilaskäskyasioista ministerin myötävaikutuksella.

Valtioneuvoston esityksestä puolustusvoimien liikekannallepanosta.

Nimittää oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin.

Nimittää vakinaiset tuomarit.

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin
tulee olla

eteviä laintuntijoita.

ERIKSEEN MAINITUT LAKIEN SÄÄTÄMISJÄRJESTYKSET

1. Perustuslaki
2. Ahvenanmaan erityislait
3. Kirkkolaki

VALTIONTALOUS JA SUOMEN PANKKI

Kuka valvoo valtion taloudenhoitoa ja valtion talousarvion noudattamista?

Eduskunta apunaan tarkastusvaliokunta sekä valtiontalouden tarkastusvirasto.

Kuka valvoo Suomen Pankin toimintaa?

Eduskunnan valitsemat pankkivaltuutetut

TOIMIVALTA KANSAINVÄLISISSÄ ASIOISSA

Suomen ulkopolitiikkaa johtaa... tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa.

Sodasta ja rauhasta päättää... presidentti eduskunnan suostumuksella.

Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta vastaa ... valtioneuvosto.

VALTAKUNNANOIKEUS

Valtakunnanoikeus käsittelee
syytteen, joka nostetaan... valtioneuvoston jäsentä tai oikeuskansleria,
eduskunnan oikeusasiamiestä taikka
korkeimman oikeuden tai korkeimman
hallinto-oikeuden jäsentä vastaan

Viimeisin harkinta valtakunnanoikeuteen...
...oli Pekka Haaviston ohjeistus koskien Al Holin leiriä.

Valtakunnanoikeuteen kuuluvat korkeimman oikeuden presidentti
puheenjohtajana sekä korkeimman hallinto-oikeuden presidentti ja
kolme virkaiältään vanhinta hovioikeuden presidenttiä sekä viisi
eduskunnan valitsemaa jäsentä.

TUOMARIEN VIRASSAPYSYMISOIKEUS

Tuomaria ei voida julistaa virkansa menettäneeksi muutoin kuin.... tuomioistuimen tuomiolla.

Syytteen nostamisesta tuomaria vastaan lainvastaisesta menettelystä virkatoimessa päättää oikeuskansleri tai oikeusasiamies.

OIKEUSKANSLERIN JA OIKEUSASIAMIEHEN TEHTÄVÄT

Oikeuskanslerin tehtävänä on....valvoa valtioneuvoston ja tasavallan presidentin virkatointen lainmukaisuutta, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa, ja valvoo perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Oikeusasiamiehellä samat valvottavat paitsi ei valtioneuvoston ja tasavallan presidentin virkatointen laillisuus.

ITSEHALLINTO

1. Ahvenanmaa
2. Kunnat
3. Yliopistot

VIRKOJEN KELPOISUUSVAATIMUKSET

Yleiset nimitysperusteet
julkisiin virkoihin ovat... taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

MAANPUOLUSTUSVELVOLLISUUS

Velvollinen osallistumaan
isänmaan puolustukseen tai
avustamaan sitä on...

jokainen Suomen kansalainen.

KYSYMYKSIÄ?

Kiitos kiinnostuksesta!